

03 - Vluchtelingen, wat is er aan de hand?
Hoe kunnen we samen in actie komen?

Het aantal vluchtelingen wereldwijd is nog nooit zo groot geweest als nu. Hieronder vindt u informatie hoeveel mensen op de vlucht zijn, wat de oorzaken zijn dat mensen vluchten, wat er onderweg gebeurt, en hoe mensen in Nederland worden opgevangen. Tenslotte leest u hoe we samen in actie kunnen komen.

Hoeveel mensen zijn er op dit moment op de vlucht en uit welke landen komen ze?

Het aantal vluchtelingen wereldwijd is nog nooit zo groot geweest als nu: Volgens de UNHCR, de vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties, waren er in 2018 70,8 miljoen mensen op de vlucht. Voor actuele cijfers: zie www.unhcr.org, zoek op: Global trends.

De meeste mensen (meer dan 85 procent) vinden opvang in eigen land of de buurlanden, vaak onder moeilijke omstandigheden. De

UNHCR schat dat er in 2018 41,3 miljoen ontheemden waren, gevlucht maar verblijvend in het eigen land. Er waren 3,5 miljoen asielzoekers (hebben de vluchtelingenstatus aangevraagd bij UNHCR of in een land) en 25,9 miljoen erkende vluchtelingen.

Het aantal vluchtelingen dat Europa bereikt, is sinds 2015 flink gedaald door afspraken van de Europese Unie met Turkije en andere landen. Hierdoor is ook het aantal vluchtelingen dat in Nederland asiel aanvraagt sterk verminderd: van 58.880 in 2015 naar 30.380 in 2018.

Wat zijn de oorzaken dat mensen vluchten?

Mensen vluchten vanwege onderdrukking, oorlogsgeweld of gebrek aan economisch perspectief. Maar ook als gevolg van natuurrampen zoals droogte, aardbevingen en overstromingen. Het effect hiervan wordt

soms versterkt door de verandering van het klimaat. Een kaart op Internal-displacement.org maakt de enorme omvang duidelijk. Het maakt ook nogal uit of je in een land woont met voldoende capaciteit tot spoedige wederopbouw (na bijvoorbeeld een overstroming), of dat er sprake is van een langdurig conflict. Bij het thema 'Op zoek naar veiligheid' van Kerk in Actie zetten we ons in voor mensen die slachtoffer zijn van zowel oorlogsgeweld als natuurgeweld.

Wanneer is iemand een vluchteling?

Volgens het VN Vluchtelingenverdrag is een vluchteling iemand die vrees heeft voor vervolging wegens zijn ras, godsdienst, nationaliteit, het behoren tot een bepaalde sociale groep of zijn politieke overtuiging. Een vluchteling mag asiel (bescherming) vragen in een ander land. Als iemand echt een vluchteling is (volgens de definitie) mag hij/zij niet teruggestuurd worden ('non-refoulement'). Een vluchteling moet niet alleen beschermd, maar ook geholpen worden bij het opbouwen van een nieuw leven.

Webtip:

https://nl.wikipedia.org/wiki/Verdrag_betreffende_de_status_van_vluchtelingen

Wat zijn 'economische vluchtelingen'?

Economische vluchtelingen is een benaming voor mensen die niet zouden zijn gevlucht om politieke redenen, maar om een betere levensstandaard te vinden. Vaak klinkt in deze benaming afkeuring door, in de zin van 'niet-echte' vluchtelingen. In de praktijk is de reden om te vluchten vaak een combinatie van politiek geweld of achterstelling en moeilijke levensomstandigheden. Bijvoorbeeld: de regering benadeelt bepaalde minderheidsgroepen, een lange dienstplicht maakt het opbouwen van een eigen bestaan erg moeilijk, of het land is in handen van een kleine groep. Al jaren probeert Europa de grenzen te sluiten voor 'economische migranten' uit Afrika en afspraken te maken met Afrikaanse landen. Organisaties voor ontwikkelingssamenwerking wijzen erop dat geld voor de allerarmsten niet mag worden gebruikt om migratie te bestrijden en vragen aandacht voor de diepere oorzaken hiervan, zoals oneerlijke handel en klimaatverandering,

zaken waar de rijke landen in Europa een groot aandeel in hebben.

Wat gebeurt er langs de vluchtroutes, o.a. op de Middellandse Zee?

Een klein deel van de vluchtelingen reist door naar Europa. Deze routes door de Sahara en over de Middellandse Zee zijn lang en gevaarlijk. Mensen betalen onderweg veel geld aan smokkelaars. Op de Griekse eilanden zit een groep vluchtelingen uit het Midden-Oosten vast die Europa niet in mag. De Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) houdt op de website missingmigrants.iom.int bij hoeveel mensen onderweg overlijden.

Hoeveel mensen vangt Nederland op? Hoe ziet de asielpcedure in Nederland eruit?

De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) publiceert op haar website (www.ind.nl) maandelijks de laatste cijfers (asieltrends). Daar ziet u ook uit welke landen de mensen komen. Mensen die in Nederland asiel willen aanvragen moeten zich melden in het aanmeldcentrum in Ter Apel. Hier start de asielpcedure (<https://ind.nl/asiel>). De asielzoeker krijgt dan opvang in een asielzoekerscentrum (AZC) van het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) (zie: www.coa.nl/nl/asielopvang/asielpcedure). Voorafgaand aan de asielpcedure krijgt de asielzoeker in de regel zes dagen om uit te rusten. Hij kan zich dan voorbereiden op de gesprekken met de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), de zogeheten gehoren. Daarnaast wordt de asielzoeker medisch onderzocht. Dit onderzoek moet aantonen of hij belemmeringen heeft waarmee de IND rekening moet houden tijdens de gehoren en bij het nemen van een beslissing

op de asielaanvraag. Na de rustperiode begint de algemene asielprocedure. Deze duurt gemiddeld vier tot acht dagen waarin de asielzoeker twee gehoren met de IND heeft. De

Gebed voor de vluchtelingen

God,
wij kunnen het nauwelijks nog verdragen:
die beelden die de ellende van de
vluchtelingen laten zien,
van vertwijfelde families
en huilende kinderen.
De vele berichten van de afzonderlijke
tragedies volgen ons – vaak zelfs tot in onze
dromen.

Wij verlangen ernaar dat deze
verschrikkingen worden beëindigd
en dat wij zouden kunnen helpen.
Maar bij ons groeit ook de angst,
omdat ze met zoveel zijn
die bij ons een schuilplaats zoeken,
omdat er zoveel haat naar boven komt in
onze samenleving
en zoveel gevoelloze weerstand
zelfs in onze eigen omgeving.

Voor U, God, kunnen wij niets verbergen.
Ook spelen onze eigen vooroordelen ons
parten en de angst voor onze eigen
toekomst als wij die met vreemden moeten
delen.

Wij bidden U:
neem de vertwijfelden op,
houd vijandschap bij ons weg
en vul ons met de Geest van kracht, van
liefde en bedachtzaamheid.

(bron: door ds. M. Schuurman vertaald
gebed van ds. Sylvia Bukowski)

asielzoeker krijgt daarbij advies van zijn advocaat. Tijdens de gehoren wordt de identiteit van de asielzoeker vastgesteld, wordt gekeken naar de reisroute en de reden waarom hij is gevlucht. Na deze gehoren neemt de IND een beslissing over de asielaanvraag. Soms is er meer onderzoek nodig, bijvoorbeeld naar het thuisland van de asielzoeker. Dan volgt een zogeheten verlengde asielprocedure. Aan het einde van de procedure horen asielzoekers of ze in Nederland mogen blijven. Uitgeprocedeerde asielzoekers worden geacht binnen vier weken terug te keren naar hun land van herkomst. Mensen die een verblijfsvergunning krijgen blijven (meestal) in de opvang, totdat er woonruimte beschikbaar is in een Nederlandse gemeente.

<https://www.vluchtelingenwerk.nl/feiten-cijfers/procedures-wetten-beleid/asielprocedure>

Hoeveel vluchtelingen moet mijn gemeente jaarlijks huisvesten?

Zie www.rijksoverheid.nl (zoeken op: huisvesting vergunninghouders).

Hoe ziet de inburgering eruit?

Als iemand een verblijfsvergunning krijgt, volgt er een intensieve tijd: men verhuist naar een woning in een gemeente en start met een inburgeringscursus die binnen drie jaar met goed gevolg moet zijn afgerond. Ook mag men een aanvraag doen voor het nareizen van gezinsleden in het kader van gezinshereniging.

Hoe komt het dat uitgeprocedeerde asielzoekers soms toch in Nederland blijven?

Mensen die uitgeprocedeed zijn, kunnen soms niet terug naar hun land, omdat ze geen documenten hebben die aantonen dat ze in dat land staan ingeschreven. Van sommige landen in oorlog bestaat helemaal geen functionerende regering met ambassades (zoals Somalië). Soms durven mensen ook niet terug, omdat erin hun land een burgeroorlog is (ze vrezen slachtoffer te worden van marteling, een aanslag of ander geweld, zoals in Afghanistan). En soms willen ze niet terug vanwege de slechte omstandigheden in het thuisland of het land waar ze in Europa asiel hadden moeten aanvragen (bijvoorbeeld Italië,

